

Postapokaliptični, družbeno nemirni in pravljичni svet slovenskega kratkega filma

Pregled selekcije slovenskih kratkometražnih filmov Festivala slovenskega filma 2009

Preteče ekološke katastrofe, potencialno škodljiv vpliv tehnologije, problematizacija družbenih razmerij oblasti – kljub žanrski in slogovni raznolikosti izbranih kratkih filmov v letošnjem tekmovalnem programu FSF, ki sega od 3-D animacij do igranih filmov, je v tematskih usmeritvah zaznati skupne točke, zrcalo perečih problematik, ki zaposlujejo sočasno kolektivno zavest.

Slovensko animirano produkcijo letos poleg **Dušana Kastelica**, soavtorja lanske festivalske uspešnice *Čikorja an kafe*, ki se tokrat predstavlja z *Zidom vzdihljajev*, zastopajo še **Grega Mastnak**, avtor klasične serije risanih animiranih filmov o pernatem ljudstvu *Bizgeci*, s kratko animacijo na temo zdravlja *Denar ali življenje*, ki tako kot ostale v seriji na nestereotipen način podaja negativni zgled nezdravega življenja – v poskusu obrambe fotoaparata Bizgec Koki postane žrtev ropa in pretepa, po katerem je primoran za stroške

zdravljenja žrtvovati priljubljeno tehnološko igračko.

Pozitivni pedagoški zgled na podobno temo pa podaja pilotska epizoda 3-D animirane serije *Mulc* z naslovom *Frača Kolje Saksida*, ki sooči Mulca, ki se z izdelovanjem tradicionalne frače vrača k naravnejšim načinom igre, in Gospodično Krt, predstavnico tehnološkega napredka, ki ga s pridom unovči za izdelavo igrače. Krtovka je tudi klasična antagonistka *Palčice Borisa Dolenca*, ki je tokrat dobila modernizirano 3-D vizualno in glasbeno podobo v kratki pravljici o njenem pobegu iz krtine na krilih ptička, ki ga je na Kitajskem zamenjal tehnično popolnejši mehanski ptič, a brez srca; pravljico o prijateljstvu in solidarnosti nam prek kukala pripoveduje kar njen oče, Hans Christian Andersen v igrani verziji.

Poetično-melanholično pravljico o solidarnosti nam pripoveduje tudi *off-voice* v 3-D animaciji **Mihe Knifca** – *Lisica*

v *lisičjem jeziku*: ob neskončno trajajočem neurju se zajček in lisica znajdeti v isti gomili- a če bi od ljudi pričakovali, da bodo ob ekološki katastrofi zaradi preživetja pojedli drug drugega, je lisica iz želje po družbi pripravljena žrtvovati svoje življenje.

S tem Knific na metaforičen način že načne tematiko ekoloških katastrof in (post)apokaliptičnega sveta ter pozicije človeka v njem, ki jo še razvija v z/f mešanici igranega filma in 3-D animacije *Lovec oblakov*, futuristični pripovedi o zadnjem sončnem vzhodu pred koncem sveta, narejenem po stripu Tomaža Lavriča ter *Srebrni koži*, tesnobni pripovedi s kubrickovskim navdihom o ekspediciji, ki po uničenju Zemlje išče nov planet za naselitev, v kateri so ljudje reducirani na status biološke ure. Na nov planet po uničenju Zemlje se odpravijo tudi *Psi v vesolju* v ravno tako žanrskem hibridu med animacijo in igranim filmom, ki sta ga ustvarila **Pina Sadar** in **Ekke Vasli** – psi podajajo humorno kritiko človeške neumnosti, ki je pripravljena v igri »sledi voditelju« povzročiti izumrtje lastne vrste in planet prav tako prepustiti krutom.

Nakazano družbeno angažirano tematiko razmerja med gospodarjem in hlapcem bolj razvija **Vojnovičev** kratki igrani film *Kitajci prihajajo* o razočaranih delavcih, ki za odtegnitev pravice do plačane malice v svoji naivnosti krivijo Kitajske delavce – mladi režiser na podobno humoren način kot v svojem razvpitem romanu *Čefurji raus* tematizira družbene stereotipe in razmerja moči.

Kratki film **Marka Šantića**, *Od električarja z ljubeznijo*, prinaša duhovito kritiko pohotnega očeta, čigar predmet poželenja nenamerno postane njegova lastna hči. Manj zaščitniški do svoje družine in prav nič samokritični je v igranem filmu z vizualnim pridihom hollywoodskih thrillerjev *Volilni molk* **Borisa Petkovića** prešuštni politični

voditelj stranke, ki navzven na veliko propagira družinske vrednote. Če slednji razkriva potencialno destruktivnost molka, pa se na zanj značilen način molčečih kadrov na formalni ravni poslužuje kratki igrani film **Martina Turka** *Robutanje koruze* – film, v katerem brez dialoga z vizualno pripovedjo in minimalnim kontekstom poda presenetljivo poanto o odpustanju.

Odsotnost dialoga in bolj radikalna raba kamere, ki le-to spremeni v občutno prisotega duha, ki naseljuje kraško pokrajino, so značilnosti filmske vizualizacije režiserjeve lastne poezije iz zbirke *Lačna žival* v Benetkah ponovno predvajanega **Jana Cvitkovića** z nadrealističnim filmom *To je zemlja, brat moj*. Posrečenega, nadrealističnega ter slikovno sugestivnega humorja brez dialogov se poslužuje tudi konceptualno dovršen film *E-pigs* avtorja **Petra Pašića**, vtis vizualizirane (haiku) poezije pa daje likovna animacija s tušem akademske umetnice **Anike Kočever** *Ex Passu*, vizualno enigmatično pripoved, posneto v enem kadru z epilogom, pa predstavlja film *Dom je, kjer si ga skoplješ* avtorja **Nika Novaka**, ki si je vzel za moto misel »Lahko bi bilo srečno razmerje toda kot vemo, vojščak v miru napade samega sebe.«

Od nadrealistične poezije do humorne didaktike; od ekološkega osveščanja do družbene kritike in od animacije do igranega filma ter vsega, kar je vmes – nabor kratkometražne slovenske filmske produkcije je nadvse pester in zanimiv in ponuja tudi možnosti za refleksijo širšega, nadnacionalnega družbenega dogajanja.